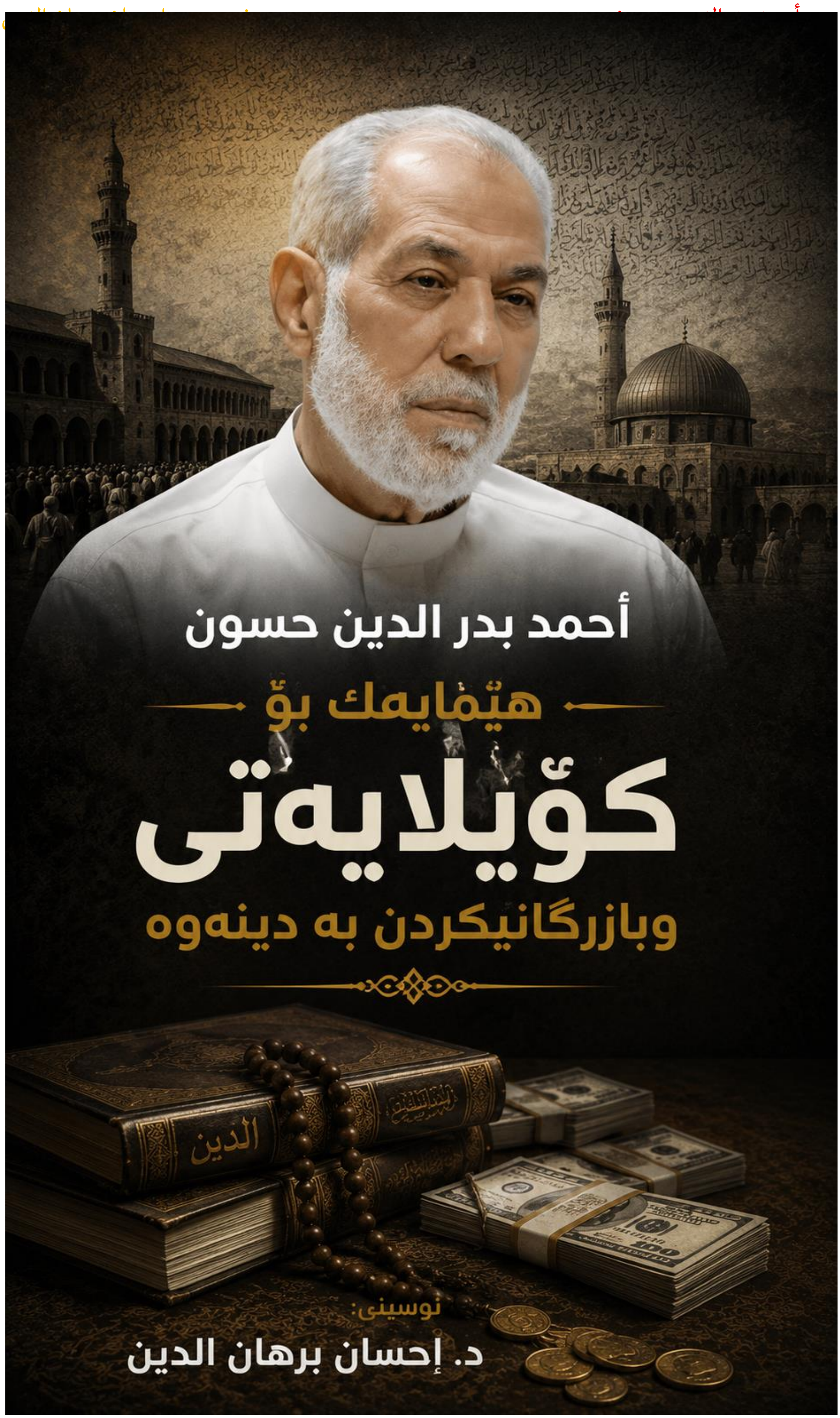
أحمد بدر الدين حسون
هێمایەك بۆ
کۆیلایەتی
وبازرگانیکردن بە دینەوە
الدين
نوسینی:
د. إحسان برهان الدين

أحمد بدر الدين حسون

هێمایەك بۆ كۆیلایەتی وبازرگانیكردن بە دینەوە

نووسینی

د. إحسان برهان الدين

له دایكیووی ساڵی 1949 له سوریا، دەرچووی (الثانوية الشرعية الخسروية) دواتر خاوەنی بڕوانامەی دوكتۆرا له (الفقه الشافعي) له زانكۆی (الدراسات الإسلامية) له پاكستان، بەڵام نازانرێت ماستەرەكەی له كوێ هێناوەو له چی بوارێكدا بووە. پرسیار له شێخ محمد رواسي القلعجي كرا: كێ ئوتروحەی دوكتۆراكەی بۆ حسون نووسی؟ ئەویش پێكەنی و وەڵامی نەدایەوە.

له پاش وەفاتی أحمد كفتارو كه موفتی سوریا بوو، ماوەیەكی زۆر ئەو مەنسەبە ئایینیه كەسی بۆ دانەنرا، دوای ئەوە بشار الاسد هەڵسا به دانانی أحمد حسون وەكو موفتی ئەو وڵاتە، حەسسون لەوانەیە تاكه مفتي بێت له جیهاندا به نازناوێكی نامۆ وەكو(مفتي الأسد) و (مفتي البراميل) بناسریت.

ئەحمەد حەسون له سەرەتای گەنجی له نێو هاوڕێكانی به كەسێكی سەرەڕۆ و بێ ئابڕوو ئەناسرا، له ڕووی ڕەوشتیشەوە جێگای گومان بوو، نوێژو واجبه ئایینیەكانیشی به لاوازی و پچڕ پچڕ ئەكرد، جگه لەوەش به پەیوەندییەكانی دەناسرا لەگەڵ دەزگاكانی موخابەرات، نەك هەر خەڵكی بەڵكو هاوڕێكانی خۆیشی به گرت دەدا، تەنانەت ئەو مەسەله ئەوەندە زانراو بوو

لەلای خەڵکی، جارێکیان لە سەر مینبەرەوە لە شاری حەلەب ناچار بوو سوێند بە تەڵاق بخوات کە پەیوەندی بە هیچ دەزگایەکی هەواڵگرییەوە نییە، لە کاتێکدا ئامادەبوان دڵنیابوون لەوەی درۆ ئەکات.

حەسسون بۆ ماوەیەکی زۆر موفتی شاری حەلەب بووە، هەروەها بۆ دوو خول ئەندامی (مجلس الشعب) ی سوریا بووە، بەڵام هەرگیز جێگای ڕێزو بایەخی خەڵکی نەبووە، لە پاش چاوپیکەوتنیکی بەناوبانگ و سەرنج ڕاکێشی لە گەل گۆڤارێکی ئێرانیدا و بە کاریگەری ئێران، بەشار ئەسەد فەرمانی بۆ دەرکرد ببێتە موفتی هەموو سوریا.

چاوپێکەوتنەکەی أحمدحسون لە گەڵ گۆڤاری (المنبر) ڕێخۆشکەر بوو بۆ ئەوەی ببێتە موفتی ، چونکە بە ڕاشکاوی پشتگیری لە هەموو بیروباوەڕەکانی شیعە کرد و بەراستی زانی، ئەوەش بێگومان پەیامێك بوو بۆ ئێرانی دەست ڕۆیشتوو لە سوریا و،هەروەها بۆ بشارحافظ الاسد کە ماوەیەك بوو لە دوای مردنی أحمد کفتارۆ بە دوای کەسێکی گونجاو دەگەڕا بیکات بە موفتی.

بۆ نموونە پەیامنێری گۆڤارەکە لە سەرەتای چاوپێکەوتنەکە پێی ئەڵێیت شام ناوەندی حوکمڕانی موعاوییەو باوکی بووە لەعنەتی الله لە هەردوکیان ، حسون ڕازییەو بێ دەنگە، یان ئەڵێیت سوریا بووەتە دوو بەشەوە سەربازگەی شەیتان و سەربازگەی ڕەحمان مەبەستی لە سوننەو شیعەکانە ئەو هەر بێ دەنگە و دەیان قسەی وای تیایە چاوپێکەوتنە درێژەکەیان کە لە کۆتاییدا دەڵێت سوننە وشیعە 98% یەکبۆچوونن وبەلای زۆرەوە 3 یان 4% ناکۆکن ، بەڵام شافیعی و حەنەفییەکان 10% زیاتر ناکۆکی لە نێوانیاندا هەیە.

ئەو ئەگەر چی وەکو سوننیەك موفتی سوریایە، بەڵام نەیارەکانی بەڵگەی زۆر دەخەنە ڕوو کە ئەو بووەتە شیعە، لەوانە، جگە لەوەی بە کاریگەری ئێران بووەتە موفتی لە لایەن بەشارەوە کە خۆی شیعەیەکی نوسەیرییە، چەندین جار لێی بیستراوە کە هێرشی کردووەتە سەر دایکمان عائیشە و موعاویە ڕەزای الله یان لێبێت، هەروەها داوای لە خەڵکی کردووە بەشداری شیعەکان بکەن لە شیوەنی عاشورادا، ئینجا بە بەردەوامی ئامادەی ئاهەنگ و کۆڕوکۆبوونەوەی شیعەکان دەبێت و پەیوەندییەکی پتەو دەیبەستێتەوە بە حسین فضل الله و وانەیەکی

هەفتانەی لە مزگەوتی السیدة زینب هەیە، جگە لەوەش سەردانی تاران دەکات و لەوێ بە ڕاشکاوی ستایشی خومەینی کردووە.هەروەها لەبەر ئەوەی سوکایەتی زۆری بە هاوەڵانی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم کردووە، یەکێك لە زانایانی حەلەب بە ناوی محمود الحوت هەڵساوە بە ڕەددانەوەی و بەرپەرچدانەوەی بیروباوەڕەکانی دژ بە هاوەڵان.

أحمد حسون لەو ڕۆژەوە کە لە سوریا ناوبانگی پەیدا کردووە بە کەسێکی بي شەرم ناسراوە، بەرانبەر هەموو خزمەتیکی گوماناوی پارە وەرئەگرێت ، بۆ ڕژێمی سوریا و بۆ ئێران و ئەمریکا و ئیسڕائیل ، خۆی بە سوننی ئەناسێنیت و بەردەوام لەسەر مینبەر و لە ڕاگەیاندنەکانەوە ڕەخنەیان لێ دەگرێت و بە ناحەزو دوژمنایەتی ئالوبەیت تۆمەتباریان ئەکات، دوکتۆر منیر الغضبان لە وتارێکیدا داوای لە خەڵکی سوریا کرد بە یەك دەنگ بەرانبەری بوەستن و لە مەنسەبی موفتی وەدەری بنێن، چونکە ئەو لە دژی بیروباوەڕی جێگیری یەك ملیار کەس قسە ئەکات وتۆمەت هەڵبەسێت، بۆ نموونە دەڵێت:

*خەلیفەو دەسەڵاتدارەکانی ئیسلام بە کافر دەزانێت هەر لە موعاویە ڕەزای خوای لێبێت تاکو کۆتا فەرمانڕەوا ئیسلامی.

*دان بەوەدا دەنێت کە ڕەخنە لە بیروباوەڕە جێگیرەکانی ئەهلی سوننە ئەگرێت.

*لە جیاتی پیغەمبەر صلی الله علیه وسلم عەلی الله لێی ڕازی بێت بە بەڵگەو حوججە ئەزانێت بەسەر موسوڵمانانەوە.عەلی بە (کتاب الله الناطق) دادەنێت و قورئان بە (کتاب الله الصامت).

*لە چاوپێکەوتنێکیدا یەزیدی بە فیرعەونی ئەم ئوممەتە ناساندووە.

*هاوەڵان دەخاتە هەڵەوە کە عوسمانیان لەسەر خیلافەت لانەبرد و عەلی بخەنە جێگەکەی.

*هاوەڵان دەخاتە هەڵەوە کە هەڵساون بە هەڵبژارنی ئەبو بەکر ڕەزای خوای لێبێت و عەلی یان هەڵنەبژاردووە ڕەزای خوای لێبێت.

*هەندێك نەبێت لە هاوەڵان هەموویان بەهەڵە ئەزانێت.

*بە لایەوە منالترین کەس لە (أهل البيت) پلەو پایەی لە گەورەترین هاوەڵان بەرزترە ، وەکو خۆی دەڵێت: (إن أصغر واحد من آل البيت هو أعلى من أعلى صحابي)یان لە جێگەیەکی تر

دەڵێت: (إن وضع آل البيت بمنزلة الصحابة يعد تنقصًا لآل البيت) واتە: ئالوبەیت بخرێنە ئاستی هاوەڵانەوە ئەوە سوکایەتیکردنە پێیان .

حسون لە لایەن هەندێ لە توێژەرانەوە بە مارێك وێنا کراوە کە لە کاتی پێویستدا ڕەنگی خۆی دەگۆڕت وژەهر دەڕێژێت لە کاتی تردا، چونکە ئەو قسانەی لەسەر مینبەرەکانەوە دەیکات ، تەواو جیاوازە لەو قسانەی کە لە چاوپێکەوتن و دانیشتە داخراوەکاندا دەیکات.

لە ڕاستیدا حسون کێشەی لەوە گەورەترە بە دوای هەڵەو لادان و چەواشەکارییەکانیدا بگەڕێی، چونکە ئەو وەکو بۆ هەموان دەرکەوتووە بە شێوەیەکی ڕاشکاوانە خۆی لە ژێر چەتری ئیسلامدا حەشارداوەوخۆی لە بوقێك زیاتر نییە بۆ ڕژێمە خوێنمژەکەی سوریاو بە کرێگرتەیەکی خۆفرۆشی ئێرانە، خۆ دەرخستنیشی وەکو سوننی ، یان سۆفی نەقشبەندی وەکو کەسێك کە بەرگری لە بنەماکانی تصوف و وحدة الوجود وابن عربي دەکات ، یان باس لە برایەتی هەموو دینەکان پێکەوە دەکات ،هەموو ئەوانە ڕەنگێکی درۆینەیە بۆ ئەوەی خۆی پێ بشارێتەوە و ڕاستیەکانی بۆ هەموو خەڵکی دەرنەکەوێت، ئەگینا بەدەر لە

شەرعیەتدەرێکی نەفعی بێ بار بۆ کاولکاری و تاوانەکانی بەشار ئەسەد لە سوریا هیچی تر نییە، کە کوڕەکەی خۆیشی بەو ئاگرە سوتا کە بۆ ڕژێمی سوریای خۆش کرد.

لە هەڵوێست وقسە سەیروسەمەرەکانی تری:

-جارێکیان لە وتارێکیدا وتی: «لو طلب مني نبينا محمد، ان اكفر بالمسيحية او باليهودية لكفرت بمحمد» واتە: ئەگەر پێغەمبەرمان محمد داوام لێ بکات کوفر بە مسسیحییەت یان جولەکەکان بکەم کوفر بە محمد خۆی ئەکەم.

-لە جێگەیەکی تر وتی: «لو أن محمدا أمرني بقتل الناس لقلت له أنت لست نبيا» واتە: ئەگەر محمد فەرمانم پێ بکات خەڵکی بکوژم پێی دەڵێم تۆ پێغەمبەر نیت.

-لە ساڵی 2007 لەبەردەم پەرلەمانی ئەڵمانیا وتی: «العلمانية ليست ضد الدين وأنا مسلم علماني»، واتە: عەلمانیەت دژی ئایین نییە، من موسوڵمانێکی عەلمانیم.

-لە گەڵ مەریەم نور لە ناو الجامع الأموي باوەشیان بەیەکدا کرد و ماچی یەکتریا کرد، دواتریش مەریەم نور بەخۆی باسی ئەوەی لە بەرنامەیەکیدا کرد.

-لە وتارێكى تۆماركراويدا باسى عيسى ئەكات، ئەڵێت كوڕى (روح القدس) ە كە ئاسمان ئەوى پيرۆزكردووە.

-لە چاوپێكەوتنێكيدا لە گەڵ وەفديكى ئەمريكى پێى وتن: " نحن إخوة تحت قبة الله " واتە: ئێمەو ئيوە لە ژێر گومەزێكى خواى گەورەدا براين.

-هەروەها لە چاوپێكەوتنى لە گەل وەفدێكى زانكۆى جۆرج ميسون ى ئەمريكى لە وەزارەتى ئەوقاف لە ديمەشق وتى: (حملنا المسيحية للعالم وحافظنا على اليهودية في العالم ، امرنا الاسلام بالمحافظة على المسيحية واليهودية) .واتە:....ئيسلام فەرمانى پێكردووين پارێزگارى لە ئايينى گاورو جولەكەكان بكەين.

-داواشى كرد بابەتى پەروەردەى ئيسلامى لە خوێندنى قوتابخانەكان هەڵبگيردرێت ، هەورووەها داواى داخستنى هەموو خوێندگا ئيسلامييەكانى كرد و،وتى لە جياتى ئەوە ئەتوانن لە ڕێگەى سيديەوە فێرى زانستە ئيسلامييەكان بن.

-(مجلس الإفتاء السوري) بە سەرۆكايەتى أحمد حسون فەتوايان دەركرد كە بەرگرى كردن لە ڕژێمى بشار الاسد جيهادەو (فرض

عين) يشه لەسەر هەموو سورييەك.لە فەتواكانى ترى ئەو ئەنجومەنەش فەتواى ئەوەيان داوە كە پەچەو نيقاب عادەتێكى نامۆيەو پەيوەندى بە ئيسلامەوە نييە.

-لە مزگەوتى (جامع الروضة) كە پێشنوێژ و وتارخوێنى بوو ، ڕێگەى بە ئافرەتى سفورى سەرڕووت و قاچ ڕووت ئەدا بچنە ژوورەوەو لەگەڵى دادەنيشتن لە ژورەكەى خۆى.

-لە ناو مزگەوتى الروضة ى خۆى ، تەوقەى لەگەڵ وەزيرى دەرەوەى نەمسا (أو رسولا بلا سنيك) كرد، كە پرسياريان لێ كرد چۆن تەوقە لەگەل ئافرەتدا دەكەى ؟ وتى: انا المفتي، واتە: من خۆم موفتيم.

وينەى تەوقەكردنيشى لە گوگڵ لە گەڵ ئافرەتى نيمچە ڕووتدا زۆرە، هەروەها ئاساييە بەلايەوە وێنە بگرێت لە گەڵ سوكترين ئەكتەرە ئافرەتەكانى ميسر وەكو ئيلهام شاهين كە موسحەفێكى پێشكەش كرد بە هۆى پشتگيررى ئەو ئافرەتە بۆ ڕژێمى بشار الأسد.

-پەیوەندی لەگەڵ قەشەکان زۆر پتەوترە تا زانا موسوڵمانەکان و سەردانەکانیشی بۆ کڵێساکان زیاترە تا سەردانی بۆ مزگەوتەکان.

-وێنەی سێلْفی لەگەڵ ئافرەتاندا دەگرێت، بۆ نموونە: سێلْفییەکەی لەگەڵ (ماریانا ناوموفا) پاڵەوانی رفع الأثقال للناشئين گرت.

-جارێکان عائض القرني لە العربية نيت احمد حسون ی بە (كذاب أشر) و بەوەی یەکێکە لە (علماء السوء) وەسف کرد.

-لە سەردانێکیدا بۆ جەزائیر لەو کاتەی لە مزگەوتێکدا موحازەرەیەکی دەوتەوە بە ناونیشانی: "السنة والانفتاح ومبادئ الإسلام" هەندێ لە ئامادەبوان توانیان خۆیانی پێ بگەیەنن ولێدانێکی باشی بکەن!

-لە ساڵی 2008 وتارێکی لەبەردەم پەرلەمانی ئەورووپیدا پێشکەش کرد، ئەمەی خوارەوە هەندێکە لەو وتانەی تێیدا هات:

- (الإنسان هو المقدس الأول بعد الله، أنا ضد العمليات الاستشهادية والانتحارية، لماذا لم يكن هناك عمليات قبل 1948؟).

- (لعن الله كل من يقتل طفلاً فلسطينياً أو إسرائيلياً أو عراقياً).

- كه باسى شام ى كرد بەم شيوه پۆلێنى كرد: (فلسطين لبنان سورية الأردن إسرائيل).

بۆ زياتر ناسينى موفتى سورياى پێشوو أحمد حسون/ پروانه:

-نشر التشيع في سوريا/ عبدالستير آل الحسين.

-يا علماء سوريا هلا وقفة رجال في وجه المفتي/ د.منير الغضبان.

-الشيخ الضال المضل مفتي النظام النصيري وذيله/ مؤمن محمد نديم.

ماذا تعرف عن مفتي سوريا أحمد حسون/ سايتى الالوكة.

-شبكة الربانيون العلمية، له باسێكيدا دەربارەى أحمد حسون.

إحسان برهان الدين

2017-9-12سلێمانى